

ИЗВЕСТИЯ НА БЪЛГАРСКОТО ГЕОГРАФСКО ДРУЖЕСТВО JOURNAL OF THE BULGARIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY

web-site: www.geography.bg e-mail: journal.bgs@geography.bg

Професор д-р Любомир Динев (1911-1986) – виден учен и общественик, еден от реформаторите в българската география Professor Dr. Lyubomir Dinev (1911-1986) – a prominent scientist and public man, one of the reformators in Bulgarian geography

Мария Грозева

Национален институт по геофизика, геодезия и география – БАН, Департамент География
1113 София, България, ул. Акад. Г. Бончев, бл. 3

Mariya Grozeva

National Institute of Geophysics, Geodesy and Geography, Department of Geography
1113 Sofia, Bulgaria, Acad. G. Bonchev str., bl. 3

ABSTRACT

Key words:

Professor Lubomir Dinev, Bulgarian geographer, tourist regionalization, geography of tourism

Professor Dr. Lubomir Antonov Dinev is undoubtedly- among the most notable geographers in Bulgaria and is a scientist with European fame. The proposed article is dedicated to his life, creativity and public affairs. Getting acquainted with his biography, scientific work, practical elaborations, and his social activity is not only an expression of tribute to him, but it is also important for younger generations of geographers to learn more about this remarkable Bulgarian scientist and researcher.

Въведение

Учените могат да се групират по различни критерии. Една от тези групи включва учени с тясна специализация в своята научна област и по-малко интереси в други изследователски полета и известна откритост от обществения живот. Тази група е най-многобройна. Другата обхваща учени с много по-широки интереси, което не означава, че пренебрегват основната си специалност, чрез която са доказали своята висока компетентност и са постигнали научно израстване. Те участват активно не само в научния живот, но имат отношение и към обществените процеси и прояви. Ярък представител на тази втора група е големият български учен проф. д-р Любомир Динев. Той безспорно е сред най-видните географи в България и е учен с европейска известност. Избран е за почетен член на Географските дружества в Полша, Унгария, Чехословакия и други страни.

Семейна среда, средно и висше образование

Любомир Антонов Динев – Картографов е роден на 21 август (3 септември по нов стил) 1911 г. в Стара Загора в учителско семейство. Баща му Антон Динев е учител по география в различни села в Старозагорски и Пловдивски окръг. От него малкият Любомир наследява любовта си към географията и по-специално към картографията, тъй като баща му е първият методик-картограф в България, специализирал се в изработването на релефни карти за учебни цели при преподаването по география, поради което

са го наричали Картографов. От там и синът му Любомир неофициално също е наричан по този начин.

Средното си образование завършва с отличен успех в мъжката гимназия в родния си град и се записва да учи география в СУ „Кл. Охридски“. Непосредствено след завършване на висшето си образование през 1935 г. заминава на тригодишна специализация в Карловия университет в Прага, където се дипломира като доктор по природни науки с докторска дисертация на тема: „Геоморфология на Централните Западни Карпати“.

Научно-административно развитие и приноси за географската наука

През следващата 1939 г. е назначен за асистент по география в Софийския университет. А през 1943 г. (едва на 32 години) е хабилитиран за доцент. Втората му хабилитация е през 1957 г., когато е избран за професор по икономическа география при Катедрата по Обща стопанска география в Биолого-геолого-географския факултет, сега Геолого-географски факултет (ГГФ). Ръководи тази катедра в продължение на 15 години. През 1967 г. професорът, осъзнавайки значението на туризма като важен стопански отрасъл и като декан на Геолого-географския факултет, обосновава необходимостта от разкриване на нова катедра в ГГФ – Катедра по география на туризма, с което разширява изследователското поле на географските науки и по този начин създава нова специалност. В продължение на 4 години той привлича кадри и подготвя специалисти и

преподаватели в това ново направление. Възпитаниците на катедрата започват да работят непосредствено в системата на туризма. Професор Динев оглавява тази катедра до пенсионирането си през 1973 г., като я оставя вече кадрово укрепена и с научен престиж, както сред научната общност, така и от страна на тогавашните туристически структури и организации.

Професор Л. Динев е учен с много висока научна и широка културна ерудиция не само в различните области на географските науки. Той има трудове в областта на геоморфологията, географията на населението и селищата, икономгеографското райониране и микрорайониране, географията на туризма и туристическото райониране, етнографията, икономическата картография, странознанието, миграционните и преселническите движения, геополитиката и други научни дисциплини. Чете лекции и по География на промишлеността и селското стопанство; История на географията и географските открития; География на природните източници; Методика на икономгеографските изследвания; География на континентите; Методи на изследване на отдиха и туризма и др.

Професор Динев е първият географ, който се заема с изследвания, свързани с ежедневните трудови пътувания и разкрива тяхното социално и икономическо значение. Навремето тези процеси са имали важно научно и практическо значение, защото големи групи хора ежедневно са пътували до работните си места извън селището, което обитават. Такива движения са показвали и тесните връзки между двата типа селища – едните, отдаващи трудови ресурси и другите, в които те полагат труд. По-късно тези неговии проучвания са използвани като основен показател за разкриване границите на икономическите микрорайони и селищни системи.

Като учен с богата ерудиция и интереси проф. Динев е публикувал голям брой научни трудове и научно-популярни статии в България и чужбина главно в областта на географията на населението и селищата, икономическото райониране и географията на туризма. Започва своята научно-изследователска дейност с разработки от областта на геоморфологията. Неговата докторска дисертация и днес е основен труд в геоморфологията на Словакия и Карпатската област. В по-нататъшните си научни изследвания той се ориентира към проблемите на икономическата география. Въз основа на продължителните си проучвания върху пръснатите (колибарски) селища в България и наблюденията си върху този тип селища в Унгария, Полша, Швеция, Белгия и други страни проф. Динев разработва своя хипотеза за възникването и развитието на тези селища у нас, която има не само теоретична, но и важна практико-приложна стойност за изясняване на селищната мрежа в страната.

Многочислените публикации, книги, доклади, експертни анализи, оценки и други форми на научни изяви отразяват многостранното научно творчество на проф. Л. Динев. Друго доказателство за широката му географска квалификация са възлаганите му рецензии по физикогеографска проблематика (виж списъка с използваната литература).

Проектантска дейност

Любомир Динев през цялата си кариера отстоява идеите на конструктивната география и активно се включва в разрешаването на практико-приложни задачи за свързване

на фундаменталните изследвания с внедрителската дейност. Той е сред географите, участвали в големи проекти от икономиката на страната. Високата му квалификация и ерудиция, както и умението му да работи в колектив, са основната причина за привличането му в разработването на редица предпроектни и проектни реализации. Фактът, че притежава безспорно разностранни знания и умения в различни области на географските науки му помага през 1948-1949 г. да участва в разработването на геоморфоложки и инженерно-технически задания при проектирането на язовирите „Костенец“, „Яворица“ и „Тополница“, за които прави инженерно-геоложките и геоморфоложки проучвания. През 1957 – 1961 г. е привлечен като експерт и консултант към ГЕНПЛАН на СГНС за изработване на Първия генерален план за развитие на София. Динев е имал изследователски интереси и по отношение на проекти, свързани с транспорта. Той има пряко участие в разработките на идейния проект за строителството на ж. п. линията по трасето „Каспичан – Вълчи дол“.

През 1969 – 1971 г. за нуждите на Комитета по туризъм към Министерския съвет той работи по проблемите на туристическото райониране на България. Фактически той поставя научните основи на този тип райониране в страната. През 1973 г. колективът на проф. Динев създава картосхема на туристическото райониране на България, в която отделя два типа туристически райони – основни туристически райони и туристически райони. Първият вид включва 7 района – I. Дунавски; II. Старопланински; III. Подбалканско-Средногорски; IV. Рило-Пирински; V. Родопски; VI. Витошко-Осоговски и VII. Черноморски. Всеки от тях е поделен на няколко туристически района, означени с римски цифри с индекси. Една година по-късно през 1974 г. Динев предлага по-подробна таксономична схема за комплексно туристическо райониране, която включва:

- а) основен туристически район;
- б) туристически район;
- в) туристически микрорайон;
- г) туристическа локализация;
- д) туристическо ядро;
- е) туристически обект.

Много негови трудове са посветени на географията на туризма като ново научно направление, в която област той има методически заслуги.

През 1973 г. проф. Динев участва активно и в издаването на Националния географски атлас на България, като разработва самостоятелно няколко оригинални карти. Участва и в ръководенето и разработването на „Генерална схема за икономическо микрорайониране на България“; „Развитие на производителните сили в Софийско-Пернишкия подрайон“, както и в създаването на „Прогноза за социално-икономическо развитие на столичния териториално-производствен комплекс до 2000 година“ и др. Дори само това неизчерпателно изброяване на участието му в такива разработки е достатъчно, за да се направи изводът, че компетентността на проф. Динев е била широко ценена.

Значение за развитието на българското образование и издигане престижа на българската географска наука по света

Активната научна и внедрителска дейност на Любомир Динев намира отражение и в ръководените от него учебни практики. Той е сред първите преподаватели по

география, които осигуряват производствени практики на студентите в различни научни институти, държавни учредения и ведомства, по време на които те получават реални възможности да прилагат на практика усвоеното по време на учебните занятия. Той успява да осмисли производствените практики, като ги свързва до голяма степен с разработването на практико-приложни задачи, резултатите от които се предоставят на местните общини. По този начин показва на обществото практико-приложната стойност на географията и се създават условия и по-добри възможности за назначаване на работа на завършилите специалност „География“.

Професорът е бил ръководител на много студенти, разработвали дипломни работи. Негови бивши възпитаници, част от които вече хабилитирани учени, споделят прекрасните си впечатления от преподавателя проф. Л. Динев. По думите им, той се е отнасял с тях като с колеги – с уважение и разбиране. Това негово отношение не е уронвало по никакъв начин неговия престиж на голям учен и преподавател. А студентите са му отвръщали със същата почит и респект.

Л. Динев е известен и уважаван учен не само в България. Доказателство за това са поканите към него за изнасяне на лекции в много университети в страните от бившия Съветски Съюз, Чехословакия, Югославия, Полша, Унгария, Австрия, Гърция, ФРГ и други държави. Вземал е участие със свои доклади на много световни и европейски конгреси, на научни съвещания и симпозиуми, а и самият той е бил организатор на подобни научни форуми в България. Проф. Динев е сред основателите и членовете на няколко научни комисии към Международния географски съюз.

Обществена дейност

Проф. Динев е сред учените, които освен пряката са научна и преподавателска дейност е вземал активно участие в редица обществени и научни организации.

Първото Българското пещерно дружество е образувано на 18 март 1929 г. и е разпуснато през 1949 г. През 1957 г. проф. Динев заедно с известния български зоолог акад. И. Буреш, пещернякът П. Трантеев и други изпращат писмо до Българския туристически съюз с предложение да се създаде Комисия по пещерен туризъм. Въз основа на това предложение с решение на Бюрото на Централния съвет на Българския туристически съюз през 1958 г. е създадена Комисия по пещерно дело с председател проф. Л. Динев. След няколко преобразувания през 1972 г. е учредена Българската федерация по пещерно дело отново с председател проф. Динев (използваните данни са от <https://speleo-bg.org/about-bfs/istoria>). Сега неин приемник е Българската федерация по спелеология.

Така в продължение на почти 20 години – от 1957 до 1985 г., проф. Динев е председател на Българската федерация по пещерно дело. Професорът е избран и за член на Бюрото на Централния съвет на Българския туристически съюз и като такъв заедно с доц. М. Гловня съпровожда и представя известния норвежки пътешественик и изследовател Тур Хейердал в СУ „Св. Кл. Охридски“, както и в Клуба на културните дейци в София по времето на посещението му в България през 1972 г. (в. Ехо, бр. 5/574 от 4.02.1972 г.). Бил е секретар на Съюза на научните работници в България, член на ръководството на Българското географско дружество, на Съюза на българските учители, както и на други организации

като Българското астронавтическо дружество, Комисията за защита на природата и т.н. Избирането му за почетен член на Българското геологическо дружество е признание за приносите на проф. Л. Динев в областта на геоморфологията и спелеологията. (сп. Българско геологическо дружество, кн. 1, 1976 г.). Това признание е и заради активната му дейност в ръководството на дружеството, както и по отношение на работата му в редколегията на списанието. Проф. Л. Динев е единственият българин сред основателите на Международния спелеоложки съюз през 1962 г. и през 1977 г. е избран за член на неговото ръководство (Алманах на Българската спелеология, 2009).

Цялостната научно-изследователска, преподавателска, проектантска и международно дейност на проф. г-р Любомир Динев е била високо ценена. Доказателства за това са многото държавни и научни отличия, които е получавал.

Запознаването с живота, научното творчество, практическите разработки и обществената дейност на проф. г-р Любомир Динев не е само израз на почит към него, която той напълно заслужава, но има и важно значение за по-младите поколения географични, които да научат повече за този забележителен български учен.

Използвана литература:

- Алексиев, Ат., Ант. Динев (Картографов), Л. Динев (1938). Релефна карта на Царство България, хоризонтална мярка 1:800 000, релефна 1:150 000. (Рецензия). Стр. 211, Ст. Загора. / Alexiev, At., Ant. Dinev (Cartografov), L. Dinev (1938). Embossed map of the Kingdom of Bulgaria, horizontal measure 1: 800,000, relief 1: 150,000. (Review). Pg. 211, Stara Zagora. (Bg)
- Бешков, А., Л. Динев, З. Борисов (1966). История на географията и географските открития. Изг. Наука и изкуство, 255 с., С. / Beshkov, A., L. Dinev, and Z. Borisov (1966). History of geography and geographical discoveries. Ed. Nauka i izkustvo, 255 p., Sofia. (Bg)
- Динев, Л. (1938). Климатът на София. 50 години метеорологични наблюдения в София. 1887-1937 г. (Рецензия). В: Известия на БГД, кн. 6, стр. 207-208, С. / Dinev, L. 1938. The climate of Sofia. 50 years of meteorological observations in Sofia. 1887-1937 (Review). In: Izvestiya na BGD, No 6, Sofia, pp. 207-208. (Bg)
- Динев, Л. (1939). Покраинната Доспат. В: Известия на БГД, кн. 7, 1939 г., стр. 245-257, С. / Dinev, L. 1939. The outskirts of Dospat. In: Izvestiya na BGD, No 7, Sofia, pp. 245-257. (Bg)
- Динев, Л. (1939). Териториалните промени в Европа през последните няколко години. В: Известия на БГД, кн. 7, 1939 г., стр. 259-264, С. / Dinev, L. 1939. Territorial changes in Europe over the last few years. In: Izvestiya na BGD, No 7, Sofia, pp. 259-264. (Bg)
- Динев, Л. (1940). Известия на службата за времето. (Рецензия). В: Известия на БГД, кн. 1, стр. 289-291, С. / Dinev, L. 1939. Weather reports. (Review). In: Izvestiya na BGD, No 1, Sofia, pp. 289-291. (Bg)
- Динев, Л. (1941). Архив за поселищни проучвания. I. 1938. № 1-4, II. 1939-1940. (Рецензия). В: Известия на БГД, кн. 8, стр. 213-218, С. / Dinev, L. 1941. Settlement Research Archive. I. 1938. No. 1-4, II. 1939-1940. (Review). In: Izvestiya na BGD, No 8, Sofia, pp. 213-218. (Bg)
- Динев, Л. (1941). Село Луково – Софийско. Поселищно-географски развой на едно село от Искърския пролом. В: Известия на БГД, кн. 8, стр. 150-162, С. / Dinev, L. 1941. The village of Lukovo - Sofia. Settlement and geographical development of a village in the Iskar Gorge. In: Izvestiya na BGD, No 8, Sofia, pp. 150-162. (Bg)
- Динев, Л. (1942). Морфология на Централните Западни Карпати. В: Известия на БГД, кн. 9, стр. 3-69, С. / Dinev, L. 1942. Morphology of the Central Western Carpathians. In: Izvestiya na BGD, No 9, Sofia, pp. 3-69. (Bg)
- Динев, Л. (1943). Колибарските селища в Средна Стара планина. Принос

- към изучаване на колибарските селища в България. В: Известия на БГД, кн. X, стр. 277-299, С. / Dinev, L. 1943. Hut settlements in the Central Balkan Mountains. Contribution to the study of hut settlements in Bulgaria. In: Izvestiya na BGD, No X, Sofia, pp. 277-299. (Bg)
- Динеv, Л. (1943). Селищната област по Искърския пролом. Антропогеографски проучвания. В: Годишник на СУ, Исторически факултет. Том XXXIX, стр.1-167, С. / Dinev, L. 1943. The settlement area along the Iskar Gorge. Anthropogeographic studies. In: Yearbook of Sofia University, Faculty of History. Volume XXIX, Sofia, pp. 1-167. (Bg)
- Динеv, Л. (1946). Културно-географските промени в България през последните два века. В: Годишник на СУ, Ист.-фил. Ф-м. Том XLII, 1945/46, стр.1-25, С. / Dinev, L. 1946. Cultural and geographical changes in Bulgaria over the last two centuries. In: Yearbook of Sofia University, Historical and Philological Faculty. Volume XXII, 1945/46, pp. 1-25, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1947). Преселническите движения в Дунавска България от началото на XIX век до днес. В: Сп. Ученически преглед. Год. XLVI, кн. 3, стр.221-234, С. / Dinev, L. 1947. Migration Movements in Danube Bulgaria from the Beginning of the Nineteenth Century to the Present. In: Student Review Journal. Year XLVI, No 3, pp.221-234, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1947). Язовир Тополница и неговото стопанско значение. В: Сп. Географски преглед. Год. III, кн. 1, С. / Dinev, L. 1947. Topolnitsa reservoir and its economic importance. In: Geograf Overview Journal. Year III, book 1, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1948). Банатските българи. СтрН. Год. II, кн. 1, стр.11-12, С. / Dinev, L. 1948. Banat Bulgarians. StrN. Year II, Vol. 1, pp. 11-12, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1953). Кратък курс по география на Америка. (Учебник). Изд. Наука и изкуство. С. / Dinev, L. 1953. A Short Course in Geography of America. (Schoolbook). Ed. Nauka i izkustvo. Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1959). Населението на гр. София. В: Известия на БГД, кн. 2 (12), стр. 95-101, С. / Dinev, L. 1959. The population of Sofia. In: Izvestiya na BGD, vol. 2 (12), pp. 95-101, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1964). Организация на географските изследвания в България. В: Сборник Проблеми на географията в НР България. Изд. Наука и изкуство, стр.125-133, С. / Dinev, L. 1964. Organization of geographical surveys in Bulgaria. Proceedings: Problemi na geografiyata na NR Bulgaria. Ed. Nauka i izkustvo, pp.125-133, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1965). Състояние и задачи на географията на населението и селищата в България. В: Известия на БГД, кн. 5 (15), стр.43-56, С. / Dinev, L. 1965. Status and tasks of the geography of the population and settlements in Bulgaria. In: Izvestiya na BGD, vol. 5 (15), pp.43-56, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1970). Характерни особености в териториалното разпределение и гъстотата на населението в България. В: Известия на БГД, кн. IX (XIX), 1969. Изд. Наука и изкуство, стр. 77-88, С. / Dinev, L. 1970. Characteristic features of the territorial distribution and population density in Bulgaria. In: Izvestiya na BGD, Book IX (XIX), 1969. Ed. Science and Art, pp. 77-88, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л. (1981). Икономическо географски промени в историческото развитие на България. В: Сп. Обучението по география, № 4. / Dinev, L. 1981. Economic geographic changes in the historical development of Bulgaria. In: Obuchenieto po geografija Journal, № 4, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., Ив. Велчев, З. Борисов, К. Кръстев. (1964). Структурни особености, разпределение и проблеми на трудовите ресурси на селата в Пернишки окръг, Год. на СУ, ГГФ. Том 57, кн. 2, География, стр. 201-250, С. / Dinev, L., Iv. Velchev, Z. Borisov, K. Krastev. (1964). Structural features, distribution and problems of the labor resources of the villages in Pernik district, Yearbook of Sofia University, GGF. Volume 57, book 2, Geography, pp. 201-250, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., Ив. Велчев, З. Борисов, К. Кръстев. (1965). Някои основни икономическо географски проблеми на населението и трудовите ресурси във Видински окръг, Год. на СУ, ГГФ. Том 58, кн. 2, География, стр. 105-136, С. / Dinev, L., Iv. Velchev, Z. Borisov, K. Krastev. (1965). Some major economic and geographical problems of the population and labor resources in Vidin district, Yearbook of Sofia University, GGF. 58, Vol. 2, Geography, pp. 105-136, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., Игн. Пенков (1942). Град Троян. (Поселищно-стопански черти). (Рецензия). В: Известия на БГД, кн. IX, стр. 258-259, (след самостоятелните трудове и рецензии), С. / Dinev, L., Ign. Penkov (1942). The town of Troyan. (Settlement-economic features). (Review). In: Izvestiya na BGD, Book IX, pp. 258-259, (after independent works and reviews), Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., Игн. Пенков, Н. Мичев (1964). Пръснатите селища в България, В: Сборник Проблеми на географията в НР България, Изд. Наука и изкуство, стр. 201-209, С. / Dinev, L., Ign. Penkov, N. Michev (1964). Scattered Settlements in Bulgaria, In: Proceedings: Problemi na geografiyata na NR Bulgaria, Ed. Nauka i izkustvo, pp. 201-209, Sofia. (Bg)
- Динеv-Картографов, Л., Д. Бакалов. (1939). Основи за синоптичното предсказване на времето (Рецензия), Известия на БГД, кн. 6, стр. 206-207, С. / Dinev-Cartografov, L., D. Bakalov. (1939). Fundamentals of Synoptic Weather Prediction (Review), Izvestiya na BGD, Vol. 6, pp. 206-207, Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., А. Мелнишки (1958). Искърски пролом. Изд. Наука и изкуство, 201 с., С. / Dinev, L., L. Melnishki (1958). The Iskar Gorge. Ed. Nauka i izkustvo, 201 p., Sofia.
- Динеv, Л., А. Мелнишки (1962). Стара планина. Изд. Наука и изкуство, 309 с., С. / Dinev, L., L. Melnishki (1962). The Stara Planina Mountain. Ed. Nauka i izkustvo, 309 pp., Sofia. (Bg)
- Динеv, Л., Н. Мичев (1971). Основни проблеми и съвременни направления на географията на населението и селищата в България, Известия на БГД, кн. X (XX). 1970. Изд. Наука и изкуство, стр. 139-148, С. / Dinev, L., N. Michev (1971). Main Problems and Contemporary Directions of the Geography of the Population and Settlements in Bulgaria, Izvestiya na BGD, vol. X (XX). 1970. Ed. Nauka i izkustvo, pp. 139-148, Sofia.
- Динеv, Л., П. Константинов. (1941). Габрово и Габровско. (Рецензия), 1940. Известия на БГД, кн. 8, стр. 212-213, С. / Dinev, L., P. Konstantinov. (1941). Gabrovo and Gabrovo district. (Review), 1940. Izvestiya na BGD, vol. 8, pp. 212-213, Sofia. (Bg)
- Кираджиев, С. (2007). Мореплаватели, пътешественици, географско изследователи. (Енциклопедичен справочник). Книгоиздателска къща „Труд“, стр.32, С. / Kiradzhiev, S. (2007). Seafarers, travelers, geographers-explorers. (Encyclopedic Reference Book). Trud Publishing House, p.32, Sofia. (Bg)
- Манев, Б., К. Орешкова (2011). 100 години от рождението на проф. д-р Любомир Антонов Динеv – Картографов (1911-1986), Проблеми на географията, кн.3-4, стр. 130-132, С. / Manev, B., K. Oreshkova (2011). 100th Birth Anniversary of Prof. Dr. Lubomir Antonov Dinev - Kartografov (1911-1986), Problemi na Geografiyata, Vol.3-4, pp. 130-132, Sofia. (Bg)
- Пенков, Игн., А. Динеv (1971) Състояние, задачи и перспективи на икономическата география в България. В: Изв. на БГД, кн. X (XX) 1970. Изд. Наука и изкуство, стр. 121-138, С. / Penkov, Ign., L. Dinev (1971) State, tasks and prospects of economic geography in Bulgaria. In: Izvestiya na BGD, book. X (XX) 1970. Ed. Nauka i izkustvo, pp. 121-138, Sofia. (Bg)
- Пенков, Игн., А. Динеv, М. Мичев, Б. Иванов. (1964). Развитие на икономическата география в България, В: Проблеми на географията в НР България, Изд. Наука и изкуство, стр. 135-148, С. / Penkov, Ign., L. Dinev, M. Michev, B. Ivanov. (1964). Development of Economic Geography in Bulgaria, In: Proceedings: Problemi na geografiyata na NR Bulgaria, Ed. Nauka i izkustvo, pp. 135-148, Sofia. (Bg)
- Пенков, Игн., А. Динеv (1971). Състояние, задачи и перспективи на икономическата география в България, Известия на БГД, кн. 10 (20). / Penkov, Ign., L. Dinev (1971). State, Tasks and Prospects of Economic Geography in Bulgaria, In: Izvestiya na BGD, Vol. 10 (20), Sofia. (Bg)
- *** Алманах на българската спелеология (2009). Изд. Българска федерация по спелеология, С. / Almanac of Bulgarian Speleology (2009). Ed. Bulgarian Speleology Federation, Sofia. (Bg)
- *** България, кратка география (в съавторство с проф. К. Мишев), Изд.

- БАН, 1969, С. / Bulgaria, Brief Geography (co-authored with Prof. K. Mishev), Ed. BAS, 1969, Sofia.
- *** Българско геологично дружество, кн. 1/37, 1976 г. / Bulgarian Geological Society, Vol. 1/37, 1976 (Bg)
- *** В. Ехо, бр. 5/574 от 4.02.1972 г. / Echo newspaper, issue. 5/574 of 4 February 1972
- *** География на България (в съавторство), т. II, Изд. БАН, 1961, С. / Geography of Bulgaria (co-authored), vol. II, ed. BAS, 1961, Sofia. (Bg)
- *** ГЕОграфия, бр. 6, 2007 г. / GEOграфия Journal, Issue 6, 2007
- *** Известия на БГД, Указател на публикациите 1933 – 1983 г, кн.1-20 (30), 1984, С. / Izvestiya na BGD, Publications Directory 1933 - 1983, vol.1-20 (30), 1984, Sofia. (Bg)
- *** <https://speleo-bg.org/about-bfs/istoria>